

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

první číslo dalšího ročníku našeho časopisu nemá jednotné téma, ale obsahuje různorodé studie reflektující významné aspekty minulosti i současnosti. Doufáme, že v současné době, kdy je kritická interpretace minulosti stále důležitější pro pochopení aktuálních problémů, takto přispějeme k diskuzi o některých zásadních tématech. Soubor studií, které tvoří obsah tohoto čísla, nabízí široké spektrum témat, od římského práva, přes poválečné vojenské procesy, až po rodinné právo ve středoevropském kontextu. Každý článek přináší unikátní pohled do dané problematiky.

První článek Jana Šejdla (*The Principle of *praedia vicina esse debent* in the Sources of Roman Law*) se věnuje principu „*praedia vicina esse debent*“ v římském právu a analyzuje jeho význam v historických pramenech. Autor se zamýšlí nad tím, že zásada jako taková směřuje spíše ke kritériu obecnějšího požadavku na služebnosti, tedy že její využití musí být vždy užitečné pro panující pozemek (*utilitas fundi*). Milan Šimandl ve svém příspěvku (*Počátky právní regulace rostlinolékařské péče o dřeviny v Českých zemích*) podrobně zkoumá první legislativní opatření v oblasti rostlinolékařské péče o dřeviny v českých zemích. Popisuje vznik a vývoj prvních právních norem od konce 18. století do roku 1924, kdy byla přijata zásadní norma, upravující tuto problematiku na území ČR. David Kolumber pak přibližuje ve svém příspěvku vznik a další vývoj Okresního soudu ve Zlíně, čímž přispívá k porozumění složitostí spojených s modernizací soudnictví a klíčovou roli občanské angažovanosti a národních osobností v tomto procesu. Mezinárodní perspektivu přinášejí estonské autorky Marju Luts-Sootak, Triinu Rennu a Karin Visnapuu, se ve svém příspěvku (*Equal /Re-/Distribution of Land as Promotor of Social Justice and Political Loyalty in the Republic of Estonia after WW I*). Věnují se pozemkové reformě a přerozdělování půdy po první světové válce jako prostředku sociální spravedlnosti a nástroje politické loajality v Estonsku. Alexandra Letková ve svém textu (*Ideologická minulost a současnost bratislavského Slavína*) analyzuje především dobové dokumenty a představuje tak historicko-uměleckou a ideologickou (propagandistickou) stránku památky. Následně autorka pracuje s památníkem z hlediska historické paměti, zapominání a ohýbání dějin. V kontrastu s tím autorka identifikuje nejvýznamnější nedostatky památníku. Jan Beránek ve svém článku (*Britské vojenské procesy v pacifické oblasti po II. světové válce*) analyzuje britskou poválečnou procesní politiku, která byla uplatňována vůči osobám podezřelým z trestných činů podle mezinárodního práva v oblasti Tichomoří po druhé světové válce a přináší pohled na poválečnou spravedlnost v tomto regionu. Bartosz Kamil Truszkowski pak přináší ve svém příspěvku (*Parental Power Versus Parental Responsibility. Polish and East-Central European Case in Historical Perspective*) srovnávací historicko-právní analýzu rodičovské moci a odpovědnosti ve východní a střední Evropě.

Doufáme, že Vás tento pestrý výběr studií osloví a přispěje k hlubšímu pochopení zkoumaných témat. Kromě těchto odborných studií vám přinášíme také zprávy z vědeckého života.

Přejeme hezké čtení.

Petra Skřejpková

doi: 10.14712/2464689X.2025.1